

1/2021

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS

Vahvistetut lait	2
Hallituksen esitykset.....	2
Valtioneuvoston asetukset	5

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein oikeus	5
Korkein hallinto-oikeus.....	6
KKO:n valitusluvut.....	15

VAHVISTETUT LAIT

Laki konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (14/2021)

HE 233/2020
LaVM 14/2020

Laki tuli voimaan 1.2.2021 ja on voimassa 30.9.2021 saakka.

Laki muuttaa konkurssilakia väliaikaisesti. Lain tarkoituksena on helpottaa yritysten selviytymistä koronaviruksesta aiheutuneen kriisin yli. Konkurssiuhkaisen maksukehityksen noudattamatta jättäminen muodostaa maksukyvyttömysoletaman vasta, jos velallinen ei ole 30 päivän kuluessa velkojan maksukehityksestä maksanut velkojan selvää ja eräänäntynyttä saatavaa, kun maksuaika normaalioloissa on viikko.

Eläntäutilaki sekä siihen liittyvät lait (76-79/2021)

HE 175/2020
MmVM 14/2020

Lait tulevat voimaan 21.4.2021.

Uusi eläntäutilaki kumoaa voimassa olevan eläntäutilain. Rikoslakiin, eläimistä saatavista sivutuotteista annettuun lakiin sekä metsästyslakiin tehtiin uudistuksesta johtuvat teknisiä muutokset.

Laissa säädetään uuden eläinterveyssäännöstöstä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen täytäntöönpanosta ja täytäntömisestä. Eläinterveyssäännöstöllä aiempi, pääosin direktiivien varaan rakentunut unionin eläntäutilainsäädäntö on koottu yhteen ja yhdenmukaistettu.

Ajoneuvolaki sekä siihen liittyvät lait (82-95/2021)

HE 177/2020
LiVM 19/2020

Lait tulevat voimaan 1.3.2021.

Ajoneuvolaki uudistettiin vastaamaan muuttunutta EU-sääntelyä. Ajoneuvolaissa säädetään jatkossa vain kansallisten ajoneuvoluokkien kuuluvien uusien ajoneuvojen ja varusteiden hyväksynnästä ja markkina-
valvonnasta.

EU-asetuksen asettamien vaatimusten vuoksi ajoneuvojen markkina-
valvonnan asemaa vahvistettiin säätämällä uudesta seuraamusmaksusta.

Ajoneuvolain rakennetta myös selkeytettiin, ja lakiin tehtiin useita lakitekniisiä korjauksia.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys (HE 241/2020) eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uuden hallintotason, hyvinvointialueiden, perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lait, joita ovat laki hyvinvointialueesta, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laki pelastustoimen järjestämisestä, laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla sekä niiden yhteinen voimaansa-

nolaki, laki hyvinvointialueiden rahoituksesta sekä ehdotukset kuntien valtionosuutta koskevan lainsäädännön, verolainsäädännön, hyvinvointialueiden henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi.

Sosiaali- ja terveyspalveluja sekä pelastustointia koskevan uudistuksen tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen palvelut, parantaa turvallisuutta, palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Esityksen mukaan Suomeen muodostetaan 21 hyvinvointialuetta, joille siirrettäisiin kuntien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät. Uudenmaalla sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu poikkeaisi muun maan ratkaisusta siten, että Helsingin kaupungille jäisi kuitenkin edelleen niiden järjestämisvastuu. Lisäksi palvelujen järjestämisestä vastaisi Uudellamaalla neljä hyvinvointialuetta ja terveydenhuollossa lisäksi HUS-yhtymä. Terveydenhuollon järjestämisvastuu jakautuisi laissa ja järjestämissopimuksessa määriteltävällä tavalla alueen hyvinvointialueiden, Helsingin sekä HUS-yhtymän välillä.

Ympäristöterveys- ja sosiaaliturva- ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jäisivät kuntien tehtäviksi mutta edistämistehtävä olisi myös hyvinvointialueiden tehtävä. Opiskelu- ja kuraattori- ja psykologitehtävät siirtyisivät kuitenkin hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueet olisivat julkisoikeudellisia yhteisöjä, joilla on alueellaan itsehallinto. Uudet hyvinvointialueet olisivat alueeltaan nykyisiä maakuntia vastaavia, mut-

ta Uudenmaan maakunnan poiketaisiin nykyisestä maakuntajaosta. Hyvinvointialueiden ylin päättävä toimielin olisi vaaleilla valittava aluevaltuusto.

Hyvinvointialueesta annettavasta laissa säädettäisiin hyvinvointialueen toimintaa, taloutta ja hallintoa sekä talouden tarkastusta koskevat säännökset. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavalla lailla siirrettäisiin kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu perustettaville hyvinvointialueille. Pelastustoimen järjestämisestä annettavalla lailla siirrettäisiin kunnallisen pelastustoimen järjestämisvastuu perustettaville hyvinvointialueille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisen yhteistyön ja tarkoitukseenmukaisen palvelurakenteen varmistamiseksi muodostettaisiin viisi yhteistyöaluetta. Yhteistyöalueeseen kuuluvat hyvinvointialueet laatisivat nelivuositain yhteistyösopimuksen.

Ehdotuksessa säädettäisiin täsmällisemmin hyvinvointialueen järjestämisvastuusta sekä tarkkarajaisemmin palvelujen hankkimisesta yksityisiltä palvelutuottajilta sekä vuokratyövoiman käytöstä ja työvoiman hankinnasta. Voimaantuloaissa säädettäisiin sellaisten hyvinvointialueella siirtyvien ostopalvelusopimusten mitättömyydestä ja irtisanomismahdollisuudesta, joissa olisi sovittu ehdotettavien järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavan lain säännösten vastaisesti.

Valtion mahdollisuutta ohjata hyvinvointialueiden vastuulle kuuluvaa sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea ehdotetaan samalla vahvistettavaksi. Ohjaus olisi strategista ja kohdistuisi rahoituksen ja palvelujen turvaamisen kannalta keskeisiin asioihin. Valtioneuvosto vahvistaisi joka neljäs vuosi strategiset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollolle. Hyvinvointialueiden pitäisi ottaa tavoitteet huomioon omassa toiminnassaan ja myös yhteistyösopimusten valmistelussa. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö neuvottelisi vuosittain hyvinvointialueiden kanssa niiden järjestämisvastuulle kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon toteutumisesta. Vastaavasti valtioneuvosto

vahvistaisi joka neljäs vuosi strategiset tavoitteet pelastustoimelle ja sisäministeriö neuvottelisi vuosittain hyvinvointialueiden kanssa niiden järjestämisvastuulle kuuluvan pelastustoimen toteutumisesta.

Hyvinvointialueiden toiminta rahoitetaan pääosin valtion rahoituksella ja osaksi palvelujen käyttäjiltä perittävillä asiakasmaksuilla. Rahoituksesta säädettäisiin lailla hyvinvointialueen rahoituksesta. Rahoitus määräytyisi laskennallisesti pääosin hyvinvointialueen palvelujen tarpeen sekä olosuhdetekijöiden perusteella. Pelastustoimen rahoitukseen vaikuttaisi lisäksi riskieroin. Valtion rahoitus olisi hyvinvointialueille yleiskatteellista. Rahoitusvastuun siirtyessä kunnilta valtiolle, on valtion tuloja lisättävä ja kuntien tuloja vastaavasti vähennettävä niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Tämän takia valtion verotuloja ehdotetaan kasvatettavaksi kiristämällä valtion ansiotuloverotusta. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, velvoitetaan kunnat alentamaan kunnallisveroaa. Kunnallisveron vähennys olisi 13,26 prosenttiyksikköä kaikissa kunnissa. Myös kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennettaisiin ja valtion osuutta vastaavasti kasvatettaisiin.

Hyvinvointialueella ei olisi lähtökohtaisesti oikeutta ottaa pitkäaikaisesta lainaa. Hyvinvointialue voisi kuitenkin ottaa valtioneuvoston myöntämän lainanottovaltuuden puitteissa pitkäaikaisesta lainaa investointien rahoittamiseksi. Lisäksi säädettäisiin kiireellisen ja välttämättömän investoinnin lisälainoitusmahdollisuudesta. Hyvinvointialueiden olisi laadittava lainakehyksen sisältämistä investoinneista investointisuunnitelma, jonka hyväksyisivät osaltaan sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö.

Verotusta koskevat muutokset toteutettaisiin verovelvollisten kannalta mahdollisimman neutraalisti. Verorakenteen muutokset eivät voimaan astuessaan aiheuta verotuksen kiristymistä.

Kuntien valtionosuuksia ehdotetaan vähennettäväksi siirtyviä tehtäviä vastaavalta osalta. Tästä sekä kunnallisveron alentamisesta aiheutuvia muutoksia rajoitettaisiin valtionosuusjärjestelmään sisällytettä-

vällä pysyvällä määräytymistekijällä ja valtionosuusjärjestelmämuutoksen tasauksella.

Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluksessa oleva henkilöstö siirtyisi Helsingin kaupungin palveluksessa olevaa henkilöstöä lukuun ottamatta hyvinvointialueiden palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. HUS-sairaanhoitopiirin henkilöstö siirtyisi HUS-yhtymälle.

Sairaanhoitopiirien ja kehitysvammaisten erityishuoltopiirien kuntayhtymät sekä niiden omaisuus, vastuut ja velvoitteet siirtyisivät hyvinvointialueille. HUSin omaisuus siirtyisi kuitenkin HUS-yhtymälle ja Helsingin kaupungin omaisuus ei siirtyisi, mutta tältä osin säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen taloudenhoidon eriyttämistä kaupungin muusta taloudenhoidosta. Hyvinvointialueille siirtyisi kunnista, Helsingin kaupunkia lukuun ottamatta, sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämiseen liittyvä irtain omaisuus. Omaisuussiiirroista ei suoritettaisi korvausta kunnille eikä kuntayhtymille, paitsi sellaisissa tilanteissa, joissa siirrot johtaisivat kunnan taloudellisen itsehallinnon kaventumiseen.

Hyvinvointialueissa annettavassa laissa säädettäisiin myös hyvinvointialueiden yhtiömuotoisesta toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksesta, jossa valtio voisi olla osakkaana. Osaamiskeskuksen tehtävänä olisi ylläpitää hyvinvointialueiden yhteistä tilatietojärjestelmää ja sillä voisi olla myös muita hyvinvointialueiden päättämiä tehtäviä.

Ehdotuksen mukaiset hyvinvointialueet perustettaisiin mahdollisimman pian lakien hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. HUS-yhtymä perustettaisiin perussopimuksen hyväksymisellä. Ensimmäiset aluevaalit toimitettaisiin muualla paitsi Helsingissä ehdotuksen mukaan 23.1.2022. Ensi vaiheessa hyvinvointialueiden väliaikaishallinto ja aluevaalien jälkeen valittujen aluevaltuustojen toiminnan käynnistymisen jälkeen hyvinvointialueet valmistelevalle toiminnan organisoinnin sekä henkilöstö- ja omaisuus-siirrot yhdessä kuntien ja kuntayhtymien kanssa siten, että sosiaali- ja

terveydenhuollon, pelastustoimen sekä muiden erikseen säädettävien palvelujen ja tehtävien järjestämistä vastuu siirtyisi hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lukien.

Esitykseen liittyvät lait on tarkoitettu tulemaan porrastetusti siten, että osa tulisi voimaan 1 päivänä heinäkuun 2021 ja osa laista tulisi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2022 uusien aluevaltuustojen aloitessa toimintansa ja viimeiset 1 päivänä tammikuuta 2023. Esitykseen liittyisi myös siirtymäaikoja. Uudistuksen voimaanpanolain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021. Lisäksi hyvinvointialueesta annettavaa lakia sovellettaisiin osittain jo heti hyvinvointialueiden toimintaan.

Hallituksen esitys (HE 246/2020) eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa. Samalla voimassa oleva laki kumottaisiin. Esityksen mukaan henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että sääntely olisi yhteensopiva Euroopan unionin tietosuojasäädösten kanssa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi vankeuslakia, tutkintavankeuslakia, yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annettua lakia, valvotusta koevapaudesta annettua lakia, yhdistelmä-rangaistuksen täytäntöönpanosta annettua lakia ja rikoslakia. Lakeihin tehtäisiin lähinnä menettelysäännöksiä koskevia muutoksia. Tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää menettelytapoja seuraamusten täytäntöönpanossa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2021.

Hallituksen esitys (HE 247/2020) eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain eräiden säännösten sekä oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lait ulkomaalaislain 9 §:n 2 mo-

mentin, 190 §:n 3 momentin, 196 §:n 3 momentin ja oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta. Esityksen tarkoituksena on vahvistaa turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaisesti.

Ulkomaalaislakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että turvapaikanhakijalle turvapaikkapuhuttelussa annettavaa oikeusapua koskeva säännös ja päätöksien valitusaikaa koskevat säännökset kumottaisiin. Tästä seuraisi, että hakijalla voisi olla tarvittaessa julkisin varoin kustannettu avustaja myös turvapaikkapuhuttelussa. Valitusajat päätöksistä olisivat samat kuin muissakin hallinto-oikeudellisissa asioissa.

Oikeusapulakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asiakochaista palkkiota koskeva säännös kumottaisiin, mistä seuraa, että yksityiselle avustajalle maksettaisiin tarpeellisista toimenpiteistä tuntiperusteinen korvaus.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Hallituksen esitys (HE 249/2020) eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustulain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatustulain. Esitys tarkentaisi päiväkodin henkilöstön mitoituksista poikkeamisen alaa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi varhaiskasvatustulain kuuluvan velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatukseen toteuttamiseen kohdistuvasta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta sekä ilmoituksen johdosta tehtävistä toimenpiteistä epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Ilmoitusvelvollisuus koskisi varhaiskasvatustulain soveltamisalaan kuuluvaa julkista ja yksityistä toimintaa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2021.

Hallituksen esitys (HE 252/2020) eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä

varten annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettua lakia. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kausityöntekijän mahdollisuutta vaihtaa työnantajaa hänen Suomessa ollessaan helpotetaan. Työnantajan hallinnollista taakkaa kevennettäisiin työntekijätietojen ilmoittamisen osalta. Kausityöntekijöiden maahan paluuta helpotettaisiin siten, että aiemman työnantajan palvelukseen aiempaan työhön palaavan kausityöntekijän ei tarvitsisi esittää selvitystä työnteon edellytyksistä ja työehdoista. Esityksessä on otettu huomioon ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisy. Lain noudattamisen laiminlyövään työnantajaan kohdistettuja seuraamuksia tarkennettaisiin kohdistamalla vastuu myös yrityksen tai yhteisön vastuuhenkilöihin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin ennen maatalouden satokauden alkamista vuonna 2021.

Hallituksen esitys (HE 253/2020) eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisemiseksi sekä työvoiman hyväksikäytön uhrin oikeusaseman parantamiseksi. Esityksen tavoitteena on myös edistää työperäisen hyväksikäytön ilmi tuleamista.

Ulkomaalaiselle, joka työskentelee oleskeluluvan nojalla, voitaisiin myöntää oikeus työntekoon ilman ammattialarajoitusta- tai muuta rajoitusta tai yritystoimintaan, jos on perusteltua aihetta epäillä, että hänen työnantajansa on merkittävä tavalla laiminlyönyt velvollisuuksiaan työnantajana tai muulla tavalla hyväksikäyttänyt häntä. Lisäksi hänellä olisi samalla perusteella oikeus saada uusi määräaikainen oleskelulupa uuden työn hakemista tai yrittämistä varten. Nämä muutokset parantaisivat ulkomaalaisen työntekijän oikeusasemaa.

Hyväksikäytön mahdollisuuksien kaventamiseksi ehdotetaan seuraavaksi vilpillisesti toimivalle työnantajalle ja toimeksiantajalle. Oleskelulupa voidaan jättää myöntämättä, jos on perusteltua aihetta epäillä ulkomaalaisen työntekijän työnantajan tai toimeksiantajan tarkoituksena olevan maahantuloa tai maassa oleskelua koskevien säännösten kiertäminen oleskelulupaa haettaessa. Esitys ei vaikuttaisi ulkomaalaisen mahdollisuuden saada oleskelulupa muulle työnantajalle.

Esityksessä ehdotetaan myös, että ulkomaalaisten työntekijäin työsuhte- ja oleskelulupa-asioiden neuvottelukunta siirrettäisiin sisäministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön. Ehdotus tukee työvoiman hyväksikäytön ehkäisemistä ja liittyy siihen, että työvoiman maahanmuuton hallinto siirrettiin sisäministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön vuoden 2020 alusta lähtien.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Hallituksen esitys (HE 256/2020) eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain ja yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia. Esityksen mukaan vuoden 2017 alussa käyttöön otettua toimijakohtaista kalastuskiintiöjärjestelmää ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että siirrettävien ja ei-siirrettävän käyttöoikeuksien keskittymisrajoituksen seuraamiseksi niiden haltijat veloitettaisiin vuosittaisen kiintiöhaun yhteydessä ilmoittamaan yrityksensä omistajapohja. Tietojen ilmoittamisvelvoite koskisi myös ulkomaisia yhteisöjä ja konserneja. Jos haltija ei toimita edellytetyjä omistajatietoja, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei voisi myöntää sille hakua koskevan vuoden toimijakohtaista kalastuskiintiötä. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuudet

vähentää käyttöoikeutta sellaiselta toimijalta, jonka hallinnassa on sallittua määrää enemmän käyttöoikeutta tai joka on antanut väärää tietoa omistuspohjasta. Lisäksi selkeytettäisiin säännöksiä liittyen toimijakohtaisen kalastuskiintiön käyttämättömyydestä aiheutuvasta käyttöoikeuden menetyksestä ja uudelleen jakamista sekä toimijakohtaisen kalastuskiintiön luopumisesta aiheutuvasta seurauksesta sellaisen kiintiöosien osalta, jotka siirtyvät edelliseltä kalastusvuodelta. Uusien kalastus- ja vesiviljelytuotteiden kauppanimien osalta lisättäisiin lakiin mahdollisuus nopeasti annettavaan väliaikaiseen kauppanimeen.

Lisäksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annettuun lakiin lisättäisiin kalastuspäiväkirjamerkintöjä koskeva asetuksenantovaltuus.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2021.

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

Valtioneuvoston asetus metsityksen määräaikaisesta tukemisesta (103/2021)

Asetus tuli voimaan 1.2.2021 ja on voimassa 31.12.2023 saakka.

Joutokäytössä olevien alueiden metsittämiseksi on uusi tukijärjestelmä, joka pohjautuu lakiin metsityksen määräaikaisesta tukemisesta.

KORKEIN OIKEUS

KKO:2020:97

Työrikos – Työsyryntä – Vahingonkorvaus – Korvattava vahinko – Kärsimys

Kun arvioitiin työsyryntä kohteen joutuneelle henkilölle kärsimyksistä tuomittavan korvauksen määrää, huomioon oli otettava hänelle samaan menettelyyn perustunut työsopimuksen perusteettomasta päättämisestä tuomittu korvaus siltä osin kuin työsopimuslain

mukainen korvaus sisälsi korvausta aineettomasta vahingosta.

VahL 5 luku 6 §

KKO:2020:98

Rahanpesu – Törkeä rahanpesu – Velallisen rikos – Törkeä velallisen epärehellisyys – Rikokseen osallisuus – Avunanto

A oli ottanut Y Oy:n nimiin vastikkeetta ajoneuvokalustoa X Oy:stä, vaikka hänen oli täytynyt tietää tai ainakin pitää varsin todennäköisenä, että X Oy:tä edustanut B syyllistyy luovutuksella rikokseen. A oli sittemmin siirtänyt ajoneuvokaluston Z Oy:n nimiin. Sen jälkeen hän oli siirtänyt saman kaluston vielä Z Oy:n nimistä C:n nimiin.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että A oli ajoneuvokaluston vastaanottaessaan syyllistynyt avunantoon B:n törkeään velallisen epärehellisyteen. A:n avunantotointa seuranneita kahta edelleen luovutusta arvioitiin yhtenä törkeänä rahanpesuna ja törkeää rahanpesua pidettiin rikoslain 32 luvun 11 §:ssä edellytetyllä tavalla rikoskokonaisuuden olennaisimpana ja moitittavimpana osana. A:n syyksi voitiin lukea esirikoksen avunannon lisäksi myös törkeä rahanpesu. (Ään.) Ks. KKO:2006:39

RL 32 luku 7 §

RL 32 luku 11 §

KKO:2020:99

Osakeyhtiö – Osakkeen lunastaminen – Lunastushinta

Golfkenttää ylläpitävän osakeyhtiön vähemmistöosakkeiden lunastamista koskevassa asiassa lunastushinta oli riittävä. Lunastamisen kohteena oleviin osakkeisiin liittyi yhtiöjärjestysmääräyksen perusteella niiden omistajien velvollisuus suorittaa yhtiölle rahoitusvastikkeeksi nimettyjä erityisiä maksuja yhtiön ottaman lainan takaisinmaksamiseksi.

Korkein oikeus katsoi, että rahoitusvastikkeen maksuvelvollisuudella oli merkitystä osakkeen käypää hintaa määrittäessä. Osakkeen käypää hintaa alentavana tekijänä oli erityisen maksuvelvollisuuden takia otettava huomioon lunastetta-

viin osakkeisiin kohdistuva osuus yhtiön lainasta, koska näyttöä lainan takaisinmaksusta muilla varoilla ei ollut esitetty. Osakkeen käypä hinta määritettiin siten, että ensin laskettiin osakkeen substanssiarvo ottamatta huomioon yhtiön lainaa, minkä jälkeen näin saadusta arvosta vähennettiin osakkeeseen kohdistuva osuus yhtiön lainasta. Koska osakkeelle kohdistuvan lainan määrä ylitti osakkeen substanssiarvon, osakkeelle määrättiin negatiivinen lunastushinta.

OYL 18 luku 7 § 1 mom

KKO:2020:100

Kätkemisrikos – Ammattimainen kätkemisrikos

Vastaaja oli seitsemällä eri kerralla hankkinut, ottanut huostaansa tai välittänyt anastettua omaisuutta, joka koostui mm. peräkärystä, työkaluista, kalastusvälineistä, traktorin nostovälineistä ja polttoaineesta.

Kysymys siitä, oliko vastaajan ryhtyminen rikoksella saatuun omaisuuteen laajamittaista ja ammattimaista siten, että hänet oli tuomitava ammattimaisesta kätkemisrikoksesta. (Ään.)

RL 32 luku 3 §

KKO:2020:101

Velallisen rikos – Törkeä velallisen epärehellisyys Menettämisseuraamus

Syytteen mukaan A oli lahjoittanut, luovuttanut tai hävittänyt määräysvallassaan olleen yhtiön omaisuutta ilman hyväksyttävää syytä ja aiheuttanut yhtiön maksukyvyttömäksi tulemisen sekä oleellisesti pahentanut sitä.

Käräjäoikeus luki A:n syyksi törkeän velallisen epärehellisyyden. Hovioikeus hylkäsi syytteen katsoen, että yhtiön maksukyvyttömyys ja uhkaava maksukyvyttömyys, jotka vastaajan olisi tullut ottaa huomioon, olivat aiheutuneet käräjäoikeuden arvioimaa ajankohtaa myöhemmin. Tässä harkinnassa hovioikeus otti muun ohella huomioon yhtiön suurimman velkojansa kanssa tekemät maksu-

suunnitelmat ja katsoi, että vastaajan toimenpiteet eivät olleet aiheuttaneet yhtiön maksukyvyttömyyttä tai pahentaneet sitä. Hovioikeus katsoi myös, että osaan väitetyistä vararikkoteoista oli ollut hyväksyttävä syy.

Kysymys siitä, mitä merkitystä maksusuunnitelmilla oli velallisen maksukyvyttömyyttä koskevassa arvioinnissa ja oliko A syyllistynyt menettelyllään törkeään velallisen epärehellisyteen. Kysymys myös menettämisseuraamuksesta.

KKO:2021:1

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Muutosperuste – Ennakkoratkaisuperuste – Ulosottoakaari – Ulosmittaus – Maksusuunnitelma

Ulosottomies oli vahvistanut velallisenä olleelle A Oy:lle kirjallisen maksusuunnitelman määräajaksi. Ulosottomies oli ulosmitannut A Oy:n pankkitililtä maksusuunnitelmaan kuuluneita velkoja vastaavan määrän varoja yhtiön noudattaman maksusuunnitelman voimassaoloaikana. Käräjäoikeus hylkäsi A Oy:n ulosottovalituksen. Korkein oikeus katsoi ratkaisustaan ilmenevillä perusteilla, että hovioikeuden olisi pitänyt myöntää A Oy:lle jatkokäsittelylupa muutosta ja ennakkoratkaisuperusteella.

OK 25 a luku 11 § 1 mom 1 kohta
OK 25 a luku 11 § 1 mom 3 kohta
UK 4 luku 59 §

KKO:2021:2

Ylimääräinen muutoksenhaku – Tuomion purkamisen riita-asiassa Yksipuolinen tuomio – Takaisin- saanti yksipuoliseen tuomioon – Tiedoksianto

A oli velvoitettu yksipuolisella tuomiolla maksusuoritukseen konkursipesälle. A vaati ylimääräisessä muutoksenhakemuksessaan yksipuolisen tuomion purkamista. Koska hakija ei ollut näyttänyt saaneensa yksipuolista tuomiota todisteellisesti tiedokseen, sanottu ratkaisu ei ollut lainvoimainen, minkä vuoksi Korkein oikeus jätti hakuksen yksipuolisen tuomion purkamisesta tutkimatta.

KKO:2021:3

Huumausainerikos – Törkeä huumausainerikos

A oli pitänyt laittomasti ja levitystaroituksessa hallussaan 95,5 grammaa pitoisuudeltaan 14-prosenttista ja 20,7 grammaa pitoisuudeltaan 7-prosenttista amfetamiinia sekä 0,7 grammaa amfetamiinia, jonka pitoisuutta ei ollut mitattu.

Korkein oikeus katsoi, että A oli pitänyt hallussaan pitoisuudeltaan selvästi keskimääräistä pitoisuutta laimeampaa amfetamiinia ja että hallussa pidetyn amfetamiinin määrä ei siten ollut pidettävä suurena määränä huumausainetta.

RL 50 luku 1 §

RL 50 luku 2 §

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2021:1

Valitusoikeus – Valituskelpoisuus – Hallintopäätös – Välitön vaikutus muutoksenhakijan oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun – Oikeus saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa – Oikeus tehokkaaseen oikeussuojakeinoon – Perhe-elämän suoja – Tartuntatautilakiin viitaten tehty päätös – Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ohjeet – Päätöksentekijän toimivalta – Kunnan sosiaalihuollon asumisyksikkö – Vierailukielto – Lakiin perustumaton yhteydenpidon rajoitus

Kunnan vammaispalvelupäällikkö oli asettanut vammaispalvelujen asumisyksiköitä koskevan vierailukielon. Päätöstä oli perusteltu tartuntatautilain 17 §:llä ja siinä oli viitattu muun ohella sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön koronavirustartuntojen torjumiseksi antamiin ohjeisiin.

Hallinto-oikeus oli jättänyt päätöksessä tarkoitettussa asumisyksikössä asuvan henkilön ja tämän isän tekemän valituksen tutkimatta sillä perusteella, ettei päätöksellä ollut katsottava asetetun muutoksenhakijoita oikeudellisesti sitovaa vierailukieltoa.

Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden päätöksen, otti asian välittömästi tutkittavakseen sekä kumosi ja poisti vammaispalvelupäällikön päätöksen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että päätöksellä oli ratkaistu tartuntatautilaissa tarkoitettu hallintoasia. Vierailukielto oli rajoittamalla muutoksenhakijoiden oikeutta yksityis- ja perhe-elämään vaikuttanut heidän oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa siten, että päätöksen lainmukaisuus oli tullut voida saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. Vammaispalvelupäällikön päätökseen oli tartuntatautilain 90 §:n nojalla voitu hakea valittamalla muutosta. Päätöstä oli pidettävä valituskelpoisena ratkaisuna.

Vierailukiellon antaminen merkitsi pitkälle menevää puuttumista asumisyksikön asukkaiden yksityiselämän ja perhe-elämän suojaan. Tartuntatautilain 17 §:ssä ei ollut säädetty toimivallasta ryhtyä toimenpiteisiin, joilla rajoitettiin perusoikeuksia. Vammaisten asumisyksikköä koskevaa vierailukieltoa ei ollut voitu antaa pykälässä tarkoitettuna hoitoon liittyvien infektioiden torjuntatoimenpiteenä. Näin ollen vammaispalvelupäällikön päätöksellä ei ollut voitu asettaa vierailukieltoa. Päätös oli lainvastainen.

Suomen perustuslaki 2 § 3 momentti, 10 § 1 momentti, 21 § 1 momentti ja 80 §
Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artikla 1 kohta ja 13 artikla
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 § 1 momentti, 7 § 1 momentti sekä 81 § 2 momentti 2 ja 4 kohta
Tartuntatautilaki 17 § ja 90 § 1 momentti
Hallinto-oikeuslaki 7 § 1 momentti 5 kohta ja 2 momentti

KHO:2021:2

Kansainvälinen suojele – Valitusasian raukeaminen hallinto-oikeudessa – Uusintahakemus – Lainvoimainen päätös – Hakemuksen tutkimatta jättäminen – Tehokas oikeussuojakeino – Uudelleenlaadittu vastuunmäärittämisasetus – Dublin III -asetus

– Uudelleenlaadittu menettelydirektiivi

Maahanmuuttovirasto oli hylännyt A:n kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen. A valitti päätöksestä hallinto-oikeuteen. Koska A oli kadonnut kesken valitusasiansa käsittelyn, hallinto-oikeus oli tehnyt päätöksen asian raukeamisesta. A oli sittemmin siirretty Saksasta Suomeen niin sanottuna Dublin-palautuksena, ja hän haki toisen kerran kansainvälistä suojelua Suomesta. Maahanmuuttovirasto käsiteli A:n hakemuksen uusintahakemuksena ja jätti sen uusien seikkojen ja perusteiden puuttumisen vuoksi tutkimatta.

Hallinto-oikeus kumosi Maahanmuuttoviraston päätöksen ja palautti asian Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeuden mukaan A:n ensimmäistä turvapaikkahakemusta koskevan valitusasian rauettua ja Maahanmuuttoviraston jätettyä uuden hakemuksen tutkimatta A:lla ei ollut ollut käytettävissään tehokkaita oikeussuojakeinoja tuomioistuimessa ja siten hän ei ollut saanut hakemukseensa ulkomaalaislain 102 §:ssä tarkoitettua lainvoimaista päätöstä eikä hänen uutta hakemustaan olisi tullut pitää uusintahakemuksena ja jättää tutkimatta.

Korkein hallinto-oikeus totesi Maahanmuuttoviraston valituksen johdosta, että A oli valittanut hallinto-oikeuteen päätöksestä, jolla hänen ensimmäinen hakemuksensa oli hylätty, ja hänellä oli siten ollut mahdollisuus tehokkaaseen oikeussuojakeinoon tuomioistuimessa. Korkein hallinto-oikeus viitasti säännöksiin, joiden perusteella asianomaisen voitiin katsoa peruuttaneen muutoksenhakunsa tai luopuneen muutoksenhakumahdollisuudesta. A:n kadottua hallinto-oikeus oli voinut päättää, että hänen valituksensa raukeaa. Valituksen rauettua päätös, jolla A:n hakemus oli hylätty, oli saanut lainvoiman. A:n uutta hakemusta oli pidettävä uusintahakemuksena.

Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja palautti asian hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi.

Euroopan unionin perusoikeuskirja 47 artikla

Uudelleenlaadittu vastuunmäärittämisasetus (ns. Dublin III -asetus) 18 artikla ja 19 artikla 3 kohta
Uudelleenlaadittu menettelydirektiivi 2 artikla q alakohta, 28 artikla sekä 46 artikla 1 ja 11 kohta
Ulkomaalaislaki 95 a § 1 momentti, 95 c §, 102 § 1 ja 3 momentti, 104 § 4 kohta ja 198 a §
Unionin tuomioistuimen tuomio 26.9.2018, Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (muutoksenhaun lykkäävä vaikutus, C-180/17, EU:C:2018:775), tuomio 26.7.2017, Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591) ja tuomio 25.7.2018, Alheto (C-586/16, EU:C:2018:584)

KHO:2021:3

Kansalaisuusasia – Kansalaisuusaseaman määrittäminen – Synnytyssä saatu kansalaisuus – Vanhemman kansalaisuusasema – Kansalaisuuden menettäminen – Oikeusvoima – Hyvän hallinnon perusteet

Maahanmuuttoviraston päätöksen mukaan A:ta oli Suomessa pidettävä Ison-Britannian kansalaisena. A ei ollut saanut syntyessään vuonna 1997 Suomen kansalaisuutta, koska hänen isänsä oli menettänyt Suomen kansalaisuuden täyttäessään 22 vuotta vuonna 1987. Tämä oli todettu päätöksessä vuonna 2002.

Hallinto-oikeus totesi, ettei se A:n kansalaisuuden määrittämistä koskevan asian yhteydessä tutki A:n isän kansalaisuuden määrittämistä koskevan Ulkomaalaisviraston vuonna 2002 tekemän ilmoituksen laillisuutta. Koska A:n isä ei ollut ollut Suomen kansalainen A:n syntyessä, A ei ollut syntyessään saanut Suomen kansalaisuutta. Hyvän hallinnon periaate tai luottamuksensuojaperiaate eivät edellyttäneet muunlaista ratkaisua.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että esillä olevassa A:n kansalaisuusaseaman määrittämistä koskevassa asiassa oli otettava kantaa siihen, oliko A:n isä ollut Suomen kansalainen A:n syntyessä. Viranomaisten aiemmillä kannanotoilla ei ollut sitovaa vaikutusta nyt esillä olevassa asiassa. Korkein hallinto-oikeus katsoi isän oloista saadun

selvityksen perusteella, että isä oli aiemman kansalaisuuslain perusteella menettänyt Suomen kansalaisuuden suoraan lain nojalla ennen A:n syntymää. A ei siten ollut voinut saada Suomen kansalaisuutta isältään.

Korkein hallinto-oikeus totesi edelleen, että esillä ei ollut sellainen erityinen tilanne, jossa kansalaisuusasemaa ei voida määrittää yksinomaan kansalaisuuslainsäädännön kulloinkin voimassa olleiden ja olevien yksityiskohtaisten säännösten perusteella. Päätöstä pitää A:ta Suomessa Ison-Britannian kansalaisena ei voitu pitää hallinnon yleisten oikeusperiaatteiden vastaisena. A:n valitus hylättiin.

Äänestys 6–2

Kansalaisuuslaki 1 § 1 momentti ja 36 § 1 momentti
Kansalaisuuslaki (401/1968) 1 § 1 momentti (584/1984), 8 b § (584/1984) 1 ja 2 momentti
Ks. ja vrt. KHO 2016:178 ja KHO 2016:179

KHO:2021:4

Kansalaisuusasia – Henkilöllisyys – Henkilöllisyyden luotettava selvittäminen – Kokonaisharkinta – Väärennetty matkustusasiakirja – Turvapaikanhakija – Ristiriitaisen henkilötietojen antaminen viranomaiselle

Kansalaisuutta hakeneen A:n hakemus oli hylätty sillä perusteella, että hänen henkilöllisyyttään ei ollut luotettavasti selvitetty. Hän oli esittänyt Suomeen saapuessaan passintarkastuksessa omanaan Belgian passin, josta löydettiin väärennöksen viittaavia tekijöitä. Häneltä oli henkilöntarkastuksen yhteydessä löydetty Syyrian palestiinalaisille myöntämä matkustusasiakirja. Asiakirjoissa olevat tiedot poikkesivat kansalaisuuden, nimen, syntymäajan ja syntymämaan osalta. Hänet oli merkitty väestötietojärjestelmään viimeksi mainitun asiakirjan tietojen perusteella, ja hän oli hakenut kansalaisuutta näillä tiedoilla.

Ratkaisu siitä, onko hakijan henkilöllisyys kansalaisuuslaissa tarkoitettulla tavalla luotettavasti selvitetty, tehdään henkilöstä kokonaisuudessaan olemassa olevien tieto-

jen perusteella. Pelkästään se seikka, että maahantulonsa jälkeen lähes välittömästi turvapaikkaa Suomesta hakeneella A:lla oli ollut Suomeen saapuessaan hallussaan väärennetty matkustusasiakirja ei vielä ollut merkinnyt sitä, että hän olisi antanut Suomen viranomaisille virheellistä tietoa henkilöllisyydestään tai esiintynyt Suomessa kansalaisuuslain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla useammalla kuin yhdellä henkilöllisyydellä. Kun kuitenkin otettiin huomioon, että A oli Suomeen saapuessaan esittänyt Suomen rajaviranomaiselle omanaan väärennetyksi tietämänsä passin, hänen oli voitu katsoa antaneen eri yhteyksissä Suomen viranomaisille ristiriitaisia tietoja henkilöllisyydestään. Maahanmuuttovirasto oli voinut katsoa, että hänen henkilöllisyyttään ei ollut kansalaisuuslain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettavasti selvitetty.

Äänestys 5–3 (jaostoplenum)

Kansalaisuuslaki 6 § 1, 2 ja 3 momentti

KHO:2021:5

Ulkomaalaisasia – Kansainvälinen suojele – Poissulkemislauseke – Terroristijärjestö – PKK – Henkilökohtainen vastuunalaisuus

Maahanmuuttovirasto oli katsonut, että A:lla oli perustellusti aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan Turkissa vainotuksi ulkomaalaislain 87 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. A:lle ei kuitenkaan ollut annettu turvapaikkaa ulkomaalaislain 87 §:n 2 momentin eli poissulkemislausekkeen perusteella.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että poikkeussäännöksenä poissulkemislauseketta on tulkittava suppeasti. Pelkkä epäily tai spekulatio ei riitä näyttökynnyksen ylittämiseen, vaan viranomaisen tulee näyttää, että asiassa on perusteltua tai vakavaa syytä epäillä henkilön tehneen poissulkemislausekkeessa tarkoitettua teon.

Esimerkiksi jäsenyys terroristiseksi luokitellussa järjestössä ei automaattisesti merkitse poissulkemista. Henkilökohtaista vastuuta poissulkemislausekkeessa tarkoitettua teosta on tällöinkin arvioitava

yksittäistapauksellisten tosiseikkojen perusteella ottaen huomioon poissulkemislausekkeen soveltamista koskeva näyttökynnys. Henkilökohtainen vastuu ei kuitenkaan edellytä, että henkilö olisi itse osallistunut järjestön terroritekoihin tai avustanut niiden suorittamisessa taikka yllyttänyt niihin, mikäli viranomaisen on osoittanut henkilön olevan vastuussa osasta järjestön tarkasteluajanjaksona suorittamista teoista.

Näyttökynnyksen ylittyminen ei kuitenkaan edellytä, että voidaan osoittaa jokin tietty terroriteko, johon henkilö on omalla toiminnallaan myötävaikuttanut. Perustellun epäilyn henkilön syyllistymisestä poissulkemislausekkeessa tarkoitettuun tekoon voi myös synnyttää esimerkiksi terroristiseksi luokitellun järjestön toiminnan ja päämäärien edistämisen kannalta olennainen propagandistinen tai aatteellinen toiminta tai henkilöiden värväminen terroristiseen toimintaan.

A:n voitiin katsoa olleen verrattain korkeassa asemassa Kurdistanin työväenpuolueessa (PKK). Asemansa perusteella hänen voitiin lähtökohtaisesti olettaa olevan henkilökohtaisesti vastuussa järjestön tarkasteluajanjaksona suorittamista terrorismitoimista. Korkein hallinto-oikeus myös totesi, että terroritekojen luontaisia tekoja, joille on ominaista väkivalta siviiliväestöä kohtaan, on pidettävä poissulkemislausekkeessa tarkoitettuina törkeinä muina kuin poliittisina rikoksina, vaikka niillä väitettäisiin olevan poliittinen tavoite.

A:n varsin mittavan toiminnan sekä hänen asemansa ja tehtävien perusteella voitiin pitää ilmeisenä, että hän oli ollut tietoinen PKK:n toimintatavoista ja näin ollen myös järjestön toimintaan liittyvistä terroristisiksi katsottavista teoista. A:ta ei ollut painostettu toimimaan tehtävässään, eikä hän ollut yrittänyt erota järjestöstä, vaan hän oli kertonut, että hän jatkaisi edelleen järjestössä toimimista, mikäli hänen terveydentilansa sen sallisi.

A:ta voitiin kertomansa perusteella pitää tärkeänä ideologisenä kouluttajana PKK:ssa. Hänen oli katsottava merkittävällä tavalla

edistäneen PKK:n toimintaa ja päämääriä, ja siten myös sen päämääriensä saavuttamiseksi käyttämiä keinoja, tietoisena oman toimintansa merkityksestä lopputuloksen kannalta. Vaikka A ei ollut henkilökohtaisesti syyllistynyt poissulkemislausekkeessa tarkoitettuihin tekoihin, oli maatiieto sekä A:n asema merkittävänä aatteellisena kouluttajana huomioon ottaen perusteltua aihetta epäillä A:n olleen myötävaikuttamisen perusteella henkilökohtaisesti vastuussa PKK:n taistelijoiden tekemistä ulkomaalaislain 87 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista teoista.

Korkein hallinto-oikeus ei muuttanut A:n valituksesta hallinto-oikeuden päätöstä, jolla A:n valitus Maahanmuuttoviraston päätöksestä oli hylätty.

Genevessä 28.7.1951 tehdyn pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen (SopS 77/1968) 1 artiklan F kohta

Ulkomaalaislaki 87 §:n 2 momentti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijais- ta suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle (uudelleenlaadittu määritelmädirektiivi) johdanto-osan 4 ja 31 perustelukappaleet, 12 artiklan 2 ja 3 kohdat.

Ks. ja vrt. KHO 2021:6

KHO:2021:6

Ulkomaalaisasia – Kansainvälinen suojelu – Poissulkemislauseke – Terroristijärjestö – PKK – Henkilökohtainen vastuunalaisuus

Maahanmuuttovirasto oli katsonut, että A:lla oli perustellusti aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan Iranissa vainotuksi ulkomaalaislain 87 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. A:lle ei kuitenkaan ollut annettu turvapaikkaa ulkomaalaislain 87 §:n 2 momentin eli poissulkemislausekkeen perusteella.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että poikkeussäännöksenä poissulkemislauseketta on tulkittava sup-

peasti. Pelkkä epäily tai spekulatio ei riitä näyttökynnyksen ylittämiseen, vaan viranomaisen tulee näyttää, että asiassa on perusteltua tai vakavaa syytä epäillä henkilön tehneen poissulkemislausekkeessa tarkoitettua teon.

Esimerkiksi jäsenyys terroristiseksi luokitellussa järjestössä ei automaattisesti merkitse poissulkemista. Henkilökohtaista vastuuta poissulkemislausekkeessa tarkoitettua teosta on arvioitava yksittäistapauksellisten tosiseikkojen perusteella ottaen huomioon poissulkemislausekkeen soveltamista koskeva näyttökynnys. Henkilökohtainen vastuu ei kuitenkaan edellytä, että henkilö olisi itse osallistunut terroritekoihin tai avustanut niiden suorittamisessa taikka yllyttänyt niihin, mikäli viranomainen on osoittanut henkilön olevan vastuussa osasta järjestön tarkasteluajanjaksona suorittamista teoista.

Näyttökynnyksen ylittyminen ei kuitenkaan edellytä, että voidaan osoittaa jokin tietty terroriteko, johon henkilö on omalla toiminnallaan myötävaikuttanut. Perustellun epäilyn henkilön syyllistymisestä poissulkemislausekkeessa tarkoitettuun tekoon voi myös synnyttää esimerkiksi terroristiseksi luokitellun järjestön toiminnan ja päämäärien edistämisen kannalta olennainen propagandistinen tai aatteellinen toiminta tai henkilöiden värvääminen terroristiseen toimintaan.

A oli toiminut Kurdistanin työväenpuolueessa (PKK) ja sen alaisuudessa toimivissa järjestöissä useiden vuosien ajan. Voitiin pitää ilmeisenä, että hän oli ollut tietoinen PKK:n toimintatavoista ja näin ollen järjestön toimintaan liittyvistä terroristisiksi katsottavista teoista. Korkein hallinto-oikeus myös selvyiden vuoksi totesi, että terroritekojen luonteisia tekoja, joille on ominaista väkivalta siviiliväestöä kohtaan, on pidettävä poissulkemislausekkeessa tarkoitettuina törkeinä muina kuin poliittisina rikoksina, vaikka niillä väitettäisiin olevan poliittinen tavoite.

A ei kuitenkaan ollut toiminut nyt kyseessä olevissa järjestöissä johto- tai muussa esimiesasemassa, eikä hänen asemaansa voitu myöskään muulla perusteella pitää erityisen merkittävänä. Hänen työskente-

lynsä oli painottunut järjestöstä tiedottamiseen, minkä sinänsä voitiin katsoa edistäneen järjestön toimintaa ja tavoitteita. Hänen ei kuitenkaan voitu yksin tiedottamisen ja käännöstyön perusteella arvioida olleen henkilökohtaisesti vastuussa PKK:n taistelijoiden tekemistä Yhdistyneiden kansakuntien tarkoitusprien ja periaatteiden vastaisista teoista. A:n henkilökohtaisen vastuun terrorismiteoista ei voitu katsoa syntyneen myöskään sillä perusteella, että hän oli välittänyt tietoa järjestöstä ja järjestöön liittymisestä. Tältä osin oli todettava jääneen spekulatiiviseksi, että henkilöitä olisi hänen toimintansa johdosta liittynyt järjestöön ja että tällaiset henkilöt olisivat myöhemmin syyllistyneet poissulkemislausekkeessa tarkoitettuihin tekoihin. Asiassa ei ollut myöskään esitetty, että A olisi yllyttänyt tai muollakaan tavoin osallistunut PKK:n tai Iranissa toimivan kurdijärjestön (PJAK) suorittamiin Yhdistyneiden kansakuntien tarkoitusprien ja periaatteiden vastaisiin tekoihin. A:n asema ja tehtävät huomioon ottaen hänen ei voitu katsoa olevan henkilökohtaisesti vastuussa suoritetuista terroriteoista.

Korkein hallinto-oikeus ei muuttanut Maahanmuuttoviraston valituksesta hallinto-oikeuden päätöstä, jolla Maahanmuuttoviraston päätös oli kumottu poissulkemislausekkeen osalta ja palautettu tältä osin Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Genevessä 28.7.1951 tehdyn pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen (SopS 77/1968) 1 artiklan F kohta

Ulkomaalaislaki 87 §:n 2 momentti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/95/EU vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijais- ta suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle (uudelleenlaadittu määritelmädirektiivi) johdanto-osan 4 ja 31 perustelukappaleet, 12 artiklan 2 ja 3 kohdat.

Ks. ja vrt. KHO 2021:5

KHO:2021:7

Kehitysvammaisten erityishuolto – Kehitysvammaisuus – Kehitysvammalain henkilöllinen soveltamisala – Spinaalinen lihasatrofia – Erityishuolto-ohjelman hyväksyminen – Kuntouttava päivähoito – Välttämättömät kuljetukset

Spinaalinen lihasatrofia -nimisen hermostoperäisen lihasrappeumasairauden II-tyyppiä sairastavalle A:lle oli haettu kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (kehitysvammalaki) mukaisen erityishuolto-ohjelman hyväksymistä maksuttoman kuntouttavan päivähoiton ja siihen liittyvien maksuttomien kuljetusten myöntämiseksi. A:lla oli myös puheen tuottamisen häiriö lihasheikkouteen liittyen.

Kehitysvammalain esitöiden ja myöhemmän lainsäädännöllisen kehityksen perusteella kehitysvammalain 1 §:n 1 momenttia oli perusteltua tulkita siten, että laki on tarkoitettu sovellettavaksi henkilöihin, joiden älyllinen, henkinen tai mielen kehitys on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden tai vamman vuoksi.

Asiassa esitetyn selvityksen ja korkeimman hallinto-oikeuden pyytämän lääketieteellisen asiantuntijalausannon mukaan spinaalisen lihasatrofian II-tyyppi on vaikea etenevä hermostoperäinen lihasrappeumasairaus, joka heikentää lapsen motorista kehitystä ja suoriutumista, mutta ei vaikuta tämän älylliseen kehitykseen. Kun otettiin huomioon, että A:n kognitiivinen kehitys oli normaali ja hän ymmärsi puhetta ikätasoisesti, hänen hakemuksensa kehitysvammalain mukaisen erityishuolto-ohjelman hyväksymiseksi oli voitu hylätä.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 1 §
Äänestys 5-3. Esittelijän eriävä mielipide.

KHO:2021:8

Metsästys – Hirvieläimen pyyntilupa – Vähimmäisampujasääntö – Muu mahdollisuus metsästää hirvieläintä – Syrjintä – Välillinen syrjintä – Muu henkilöön liittyvä syy – Sukupuoli – Suoritettu asevelvollisuus – Viranomaisen

velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta – Viranomaisen velvollisuus edistää tasa-arvoa – Suomen riistakeskus

Suomen riistakeskus oli soveltanut metsästyslain mukaisessa lupaharkinnassaan ohjeidensa mukaisesti niin sanottua vähimmäisampujasääntöä silloin, kun pyyntihakemus oli kohdistunut hirvieläinten metsästyksen ja metsästysalueeseen oli sisältynyt yli 1000 hehtaaria valtion maita. Vähimmäisampujasääntöön mukaan pyyntilupia myönnettiin pääsääntöisesti vain niille seurueille, joiden ampujaluettelossa oli vähintään kymmenen metsästäjää, jotka eivät metsästä muualla, ja heistä vähintään kuudella ei ollut hirven metsästysmahdollisuutta muualla.

A:n ilmoituksen mukaan kuudella hänen hirviseurueensa jäsenistä ei ollut hirven metsästysmahdollisuutta muualla. Yksi näistä hirviseurueen jäsenistä oli B. B oli jäsenenä metsästysyhdistyksessä X, jolla oli hirvieläinten pyyntilupa samalle metsästyskaudelle. Laissa säädettyjen vaatimusten lisäksi tämän metsästysyhdistyksen hirviseurueeseen pääsyn edellytyksenä oli suoritettu asevelvollisuus. B, joka oli nainen, ei täyttänyt tätä lisäedellytystä. Hallinto-oikeus oli A:n valituksesta tekemässään päätöksessä katsonut, että A:n pyyntihakemus täytti vähimmäisampujasääntöä.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli Suomen riistakeskuksen valituksesta otettava kantaa siihen, oliko se voinut hylätä A:n pyyntilupahakemuksen sillä perusteella, että B:n osalta ilmoitettuun esteeseen ei voitu laillisesti vedota ja ampujaluettelo ei tässä tilanteessa täyttänyt vähimmäisampujasääntöä.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että Suomen riistakeskus oli julkisia hallintotehtäviään hoitaessaan, kuten hirvieläimen pyyntilupia myöntäessään, velvollinen yhtäältä yhdenvertaisuuslain 5 §:n perusteella edistämään yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja toisaalta naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 §:n perusteella edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Näiden laissa säädettyjen edistämismahdollisuuksien seurauksena Suomen riistakeskus viranomaisena toimiesaan ei saanut nojautua päätöksensä perusteena seikkaan, joka edes välillisesti merkitsisi yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain kieltämän syrjinnän sallimista.

Metsästysyhdistyksen X hirviseurueen käytäntö, joka asetti yhdistyksen jäsenet keskenään eri asemaan sen mukaan, oliko jäsen suorittanut asevelvollisuuden vai ei, oli yhdenvertaisuuslain 8 §:n kieltämällä tavalla syrjivä. Asiassa ei ollut osoitettu yhdenvertaisuuslain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävää tavoitetta, joka olisi oikeuttanut henkilöön liittyvään syyhyyn perustuvan erilaisen kohtelun.

Metsästysyhdistyksen X hirviseurueen mainittu käytäntö oli myös omiaan tosiasiallisesti estämään yhdistyksen naisjäsenten osallistumisen hirvieläinten metsästyksen, koska naisilla ei Suomessa ollut asevelvollisuutta ja koska useimmat naiset eivät olleet suorittaneet vapaaehtoista asepalvelusta. Suoritettuna asevelvollisuuden asettaminen hirvieläinten metsästyksen osallistumisen edellytykseksi oli siten naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 7 §:ssä säädetyn syrjinnän kiellon vastainen syrjiessään pykälän 1 ja 3 momentissa tarkoitettua tavalla välillisesti sukupuolen perusteella ilman hyväksyttävää tavoitetta.

Tähän nähden hallinto-oikeus ei ollut voinut edellä mainittuun metsästysyhdistyksen X hirviseurueen noudattamaan syrjivään käytäntöön vedoten katsoa, ettei B:llä ollut muuta metsästysmahdollisuutta. Asiaa ei ollut arvioitava toisin siitäkään huolimatta, että B:llä ei mainittuun syrjivän käytännön vuoksi mahdollisesti tosiasiassa ollut metsästysmahdollisuutta metsästysyhdistyksessä X. Koska A:n hirviseurueessa ei siten ole ollut vähimmäisampujasääntöön mukaista vähintään kuutta sellaista metsästäjää, jolla ei ole muuta mahdollisuutta hirvieläinten metsästyksen, Suomen riistakeskus oli voinut hylätä hänen hakemuksensa.

Korkein hallinto-oikeus kumosi ja poisti hallinto-oikeuden päätök-

sen. Suomen riistakeskuksen päätös jäi voimaan.

Suomen perustuslaki 6 § 2 momentti ja 22 §
Yhdenvertaisuuslaki 5, 8 ja 11 §
Laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta 4 § sekä 7 § 1 ja 3 momentti
Metsästyslaki 26 § 2 momentti
Metsästysasetus 6 § (170/2011)
3 momentti

KHO:2021:9

Asiakirjajulkisuus – Asianosaisjulkisuus – Asianosaisen tiedonsaantioikeus – Potilasasiakirjat – Kuolemansyyn selvittämistä koskevat asiakirjat – Sovellettava laki – Yleislaki – Erityislaki – Hoitovirhekantelu – Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)

Vanhemmat olivat tehneet kantelun täysi-ikäisen lapsensa menehtymistä edeltäneestä sairaalahoidosta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira). Kun Valvira oli antanut päätöksen kantelun johdosta, vanhemmat olivat pyytäneet saada Valviralta kopiot päätöksen perusteena olleista lastensa koskevista terveydenhuollon toimintayksiköiden potilasasiakirjoista ja oikeuslääketieteellistä kuolemansyyn selvittämistä koskevista asiakirjoista.

Potilasasiakirjoihin sisältyvien tietojen julkisuus ja salassa pidettävyys sekä oikeus saada niistä tieto silloin, kun mainitut asiakirjat ovat Valviran hallussa, ei potilaslain soveltamisalaa koskevat säännökset huomioon ottaen määräytyneet potilaslain vaan julkisuuslain perusteella. Kun otettiin huomioon kantelun laatu ja tarkoitus sekä kantelun tekijöiden lähiomaisen asema suhteessa vainajaan, Valviran käsittelemä ja ratkaisema kanteluasia koski julkisuuslain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla kantelun tekijöiden oikeutta tai etua. Heillä oli siten sanotun lainkohdan perusteella asianosaisina oikeus saada tieto Valviran päätöksen perusteena olleista julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 25 kohdan perusteella salassa pidettävistä vainajan terveydentilatietoja sisältävistä potilasasiakirjoista, ellei julkisuus-

lain 11 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädetyistä muuta johtunut.

Kuolemansyyn selvittämistä koskevien asiakirjojen julkisuus ja salassa pidettävyys sekä edellytykset tiedon luovuttamiseen niistä silloin, kun mainitut asiakirjat ovat Valviran hallussa, eivät määräytyneet julkisuuslain vaan kuolemansyyn selvittämistä annetun lain perusteella. Menehtyneen lapsensa hoitoa koskevan kantelun tekijöillä oli kuolemansyyn selvittämistä annetun lain 15 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteella oikeus saada tieto kantelun johdosta annetun Valviran päätöksen perusteena olleista sanotun pykälän 1 momentin perusteella salassa pidettävistä oikeuslääketieteellistä kuolemansyyn selvittämistä koskevista asiakirjoista.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) 1 § 1 mom., 3 §, 5 § 2 mom., 9 § 1 mom., 10 §, 11 § 1 mom. ja 2 mom. 1 kohta, 14 § 1 mom., 15 § 1 mom., 22 §, 24 § 1 mom. 25 kohta sekä 26 § 1 mom.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (potilaslaki) 1 §, 2 § 2, 4 ja 5 kohta, 10 a § 1 mom., sekä 13 § 1 mom., 2 mom. ja 3 mom. 5 kohta
Laki kuolemansyyn selvittämistä 15 § 1 mom. ja 2 mom. 3 kohta
Laki Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta 1 §

KHO:2021:13

Asiakirjajulkisuus – Viranomaisen tiedonsaantioikeus – Poliisin tiedonsaantioikeus – Tiedon saaminen sosiaalihuollon viranomaiselta – Sosiaalihuollon asiakasta koskevat tiedot – Uhka-arvion laatiminen

Poliisilaitos oli pyytänyt saada sosiaalihuollon viranomaiselta erästä sosiaalihuollon asiakasta koskevia salassa pidettäviä tietoja väkivaltaista käyttäytymistä koskevan uhka-arvion laatimista varten.

Asiassa oli ensin otettava kantaa siihen, mikä oli tietojen saantia viranomaiselta koskevan poliisilain 4 luvun 2 §:n 1 momentin ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (asiakaslaki) 18 §:n ja siinä erityisesti henkeen tai terveyteen kohdistuvan

uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömien tietojen ilmoittamista poliisille koskevan 3 momentin toisen virkkeen välinen suhde. Viimeksi mainitun lainkohdan (270/2015) mukaan sosiaalihuollon järjestäjä ja toteuttaja saa salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos henkilö tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella hänellä on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi. Tämän jälkeen oli ratkaistava, oliko poliisilaitoksella oikeus saada pyytämänsä tiedot mainittujen säännösten perusteella.

Asiakaslain 18 § koskee salassa pidettävien tietojen antamista sosiaalihuollon asiakkaan suostumuksesta riippumatta. Asiakaslain 18 §:ää oli sitä kokonaisuutena arvioiden ja lainvalmisteluaineistossa lausuttu huomioon ottaen pidettävä säännöksenä, jolla poliisin oikeutta saada tietoja ja asiakirjoja oli poliisilain 4 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla nimenomaisesti rajoitettu. Poliisilaitoksella ei siten ollut oikeutta saada pyytämäänsä tietoja poliisilain 4 luvun 2 §:n 1 momentin perusteella vaan tietojensaantioikeus määräytyi yksinomaan asiakaslain 18 §:ssä säädetyn perusteella.

Tietojen ilmoittamista poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten koskeva asiakaslain 18 §:n 3 momentin toinen virke koski ainoastaan tietojen omaaloitteisen luovuttamisen edellytyksiä. Poliisilaitoksella ei jo tästä syystä ollut sanotun säännöksen perusteella oikeutta saada pyytämäänsä tietoja.

Kun kysymys ei ole ollut muustakaan asiakaslain 18 §:ssä tarkoitettusta tietojen luovuttamisesta koskevasta tilanteesta, poliisilaitoksella ei ollut oikeutta saada pyytämäänsä tietoja sosiaalihuollon viranomaiselta.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 10 §, 22 §, 24 § 1 momentti 25 kohta ja 29 § 1 momentti
Poliisilaki 4 luku 2 § 1 momentti

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 14 § 1 ja 2 momentti ja 18 § 1, 2 ja 3 momentti

KHO:2021:14

Kalastus – Euroopan unionin yhteinen kalastuspolitiikka – Suomen kalastuskiintiöt – Ahvenanmaan maakunnan osuudet – Ahvenanmaan itsehallinto – Euroopan unionissa tehtyjen päätösten täytäntöönpano – Valtakunnan viranomaisen päätös – Maa- ja metsätalousministeriö – Neuvottelu – Maakunnan hallitus – Ratkaisusuositus – Ahvenanmaan valtuuskunta

Maa- ja metsätalousministeriö oli Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain mukaan tehdyllä päätöksellään jakanut Suomen kalastuskiintiöt valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan kesken. Ennen täytäntöönpanolakia koskevan hallituksen esityksen hyväksymistä ja lain voimaantuloa oli samanaikaisesti aloitettu myös ministeriön päätöksen valmistelu.

Asiassa oli maakunnan hallituksen valituksesta ratkaistavana muun ohella se, oliko ministeriön päätöstä tehtäessä noudatettu Ahvenanmaan itsehallintolakia. Itsehallintolain 59 b §:n 2 momentin mukaan Euroopan unionissa tehtyjä päätöksiä täytäntöön pantaessa asiasta on ennen päätöksentekoa neuvoteltava maakunnan viranomaisten kanssa yhteisymmärrykseen pyrkien ja maakunnan viranomaisen näkökannat on otettava päätöksenteossa mahdollisuuksien mukaan huomioon. Jos maakunnan ja valtakunnan viranomaiset eivät ole yhtä mieltä tässä momentissa tarkoitetuissa tilanteissa tarvittavista toimenpiteistä, Ahvenanmaan valtuuskunnalta voidaan pyytää suositus asian ratkaisemiseksi.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että itsehallintolain tarkoitus ja kaupallisen kalastuksen Ahvenanmaalle tärkeä merkitys huomioon ottaen kalastuskiintiöitä koskevan ratkaisusuosituksen pyytäminen Ahvenanmaan valtuuskunnalta olisi ollut ministeriön ja maakunnan hallituksen erimielisyyden vuoksi perusteltua.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että ministeriön menettelyn lainmukaisuutta arvioitaessa oli otettava huomioon, että kalastuskiintiöiden jakaminen riittävän ajoissa edellytti ministeriön päätöksen antamista noin kolmen viikon kuluessa täytäntöönpanolain voimaantulosta. Tähän nähden asiassa oli otettava huomioon myös ennen täytäntöönpanolain voimaantuloa tapahtunut ministeriön päätöksenteon valmistelu, jolla oli pyritty toteuttamaan neuvottelut mahdollisimman yksimielisen lopputuloksen aikaansaamiseksi. Saadun selvityksen mukaan neuvotteluja oli käyty pitkään eri tasoilla ja osapuolten kannat olivat tulleet neuvotteluissa riittävästi esille.

Neuvotteluihin liittyvien puutteiden merkitystä päätöksen laillisuuden kannalta arvioitaessa oli lisäksi otettava huomioon päätöksen mukainen lopputulos kiintiöiden jakamisessa. Ministeriön Ahvenanmaalle kalastuskiintiöistä esittämät osuudet olivat päätöksen valmistelun kuluessa lähentyneet maakunnan hallituksen esittämiä osuuksia, eivätkä päätöksen mukaiset osuudet poikenneet merkittävästi maakunnan hallituksen esittämistä. Ministeriön päätös kalastuskiintiöimisestä ja kalastuskiintiöiden jaosta oli kokonaisuutena arvioiden perustunut objektiivisiin lähtökohtiin toteutuneesta kalastuksesta, eikä lopputulos muuttanut merkittävästi aiempia kaupallisen kalastuksen saalistasoja.

Kun laissa ei ollut säädetty yksimielisyyden saavuttamista ehdottomaksi edellytykseksi ja kun ministeriöllä oli ollut toimivalta päättää kiintiöiden jakamisesta, ei menettelyä voitu pitää puutteistaan huolimatta siten lainvastaisena, että ministeriön päätös olisi tullut kumota.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1380/2013 yhteisestä kalastuspolitiikasta ym. Suomen perustuslaki (731/1999) 75 § 1 momentti ja 120 § Ahvenanmaan itsehallintolaki (1144/1991) 18 § 16 kohta, 23 § ja 59 b § 2 momentti
Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta

täytäntöönpanosta (1048/2016) 12 § 2 momentti sekä 48 § 1 ja 4 momentti
Hallintolaki (434/2003) 31 § 1 momentti

Ympäristöasiat

KHO:2021:12

Maankäyttö- ja rakentaminen – Hulevesimaksu – Maksun määrääminen – Taksan tulkinnanvaraisuus – Omakotikiinteistö

Nokian kaupunki oli hyväksynyt hulevesitaksan, jonka mukaan omakotikiinteistön osalta maksu oli perushinnan mukainen muiden kiinteistöjen maksun riippuessa kiinteistön pinta-alasta. Valittajien kiinteistöllä oli kaksi rakennusta, joiden käyttötarkoitukseksi oli merkitty rakennus- ja huoneistorekisterissä yhden asunnon talo. Hulevesimaksu oli määrätty taksan mukaan kiinteistön pinta-alan perusteella. Kaupunkikehityslautakunta oli päätöksellään hylännyt valittajien hulevesimaksua koskevan muistutuksen. Hallinto-oikeus oli hylännyt valituksen.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että eri kuntien maksuperusteiden erilaisuus ei merkitse, että yhdenvertaisuusperiaatetta olisi rikottu, kun maksu määrätään kunnan oman taksan mukaan. Lain esitöiden mukaan edellytyksenä maksun määräämiselle ei ole yksinomaan se, että kiinteistöltä johdetaan tosiasiallisesti kunnan hulevesijärjestelmään. Maksun perusteen yleisenä oikeutuksena voidaan pitää siten myös sitä, että kiinteistö hyötyy hulevesijärjestelmästä yleisesti.

Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei kaupungin taksassa ollut määritelty, mitä tarkoitettiin omakotikiinteistöllä. Koska kysymys valittajien omistaman kiinteistön luokittelusta oli osin tulkinnanvarainen, myös kiinteistön tosiasialliset ominaisuudet ja olosuhteet sekä maksun määrän kohtuullisuus tuli ottaa huomioon taksan soveltamisessa.

Asiassa ei ollut esitetty, että kysymyksessä olevalla kiinteistöllä tai alueella muutoin olisi sellaisia ominaisuuksia, jotka edellyttäisivät hulevesien hallitsemiseksi toimenpiteitä, jotka poikkeavat yleensä

tarvittavista toimenpiteistä omakoti-kiinteistöjen kohdalla. Karttatar-kastelun perusteella kiinteistö oli ranta-alueella, jonne myös hulevedet johtuivat. Kiinteistöllä olevista kahdesta käyttötarkoitukseltaan ”yhden asunnon talosta” toisen osalta ei ollut ilmoitettu kiinteää lämmitysmuotoa eikä rakennuksen tosi-asiallisesta kunnosta tai käytöstä ollut esitetty selvitystä. Kokonaisuutena arvioiden kiinteistöä voitiin pitää Nokian kaupungin hulevesitaksassa tarkoitettuun omakoti-kiinteistöön rinnastuvana.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että tulkinnanvaraisen hulevesitaksan soveltaminen maksun määräämistilanteessa edellyttää, että kunnan maksusta päättävän viranomaisen tulee selvittää kiinteistön tosi-asialliset ominaisuudet ja olosuhteet ja esittää päätöksessään myös riittävät perustelut. Nokian kaupunkikehityslautakunnan päätös oli tältä osin puutteellinen, eikä maksupäätöksen lainmukaisuutta ollut selvitetty. Hallinto-oikeuden ja lautakunnan päätökset kumottiin ja asia palautettiin lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Maankäyttö- ja rakennuslaki
103 a §, 103 b §, 103 n § ja 103 o §
1 ja 3 momentti

KHO:2021:15

Maankäyttö ja rakentaminen – Suunnittelutarveratkaisu – Suunnittelutarveratkaisun tarve – Maaseutuyritys – Liitännäiselinkeino – Ratsastuskeskustoiminta – Yritystoiminnan luonne ja laajuus

Keskeisenä oikeuskysymyksenä asiassa oli, edellyttikö maatilalla kone- ja hakevaraston muuttaminen hevostalliksi sekä uuden hevostallin ja maneesin rakentaminen ratsastuskeskustoimintaa varten suunnittelutarveratkaisua.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että nykyisin voimassa oleva maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 2 momentin ensimmäinen virke oli soveltamisalaltaan aiempaa laajempi. Suunnittelutarveratkaisun tarpeesta oli vapautettu myös jo olevaan maaseutuyritykseen kuuluvat maa- ja metsätalouden tai sen liitännäiselinkeinon harjoittamista varten tarpeelliset rakennuk-

set. Myös hevostalouden harjoittamiseksi tarpeellinen rakennus voi olla tällainen rakennus. Edellytyksenä oli kuitenkin, että rakennus liittyi liitännäiselinkeinon harjoittamiseen. Eduskunnan ympäristövaliokunnan mietinnöstä ilmeni, että liitännäiselinkeinolla tarkoitettiin tässä yhteydessä maa- ja metsätalouden harjoittamisen ohella harjoitettavaa, siihen kiinteästi liittyvää sivuelinkeinoa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että arvioitaessa säännöksen soveltumista merkitystä oli hakemuksen kohteena olevien rakennusten käyttötarkoituksella, koolla ja sijainnilla verrattuna maatilalla jo olemassa olleisiin rakennuksiin ja niiden käyttötarkoituksiin. Lisäksi oli merkitystä suunnitellun toiminnan luonteella suhteessa maatilalla aiemmin harjoitettuun toimintaan.

Hakemuksen mukainen ratsastuskeskuksen rakentaminen olisi kasvattanut tilan rakennusten yhteenlasketun kerrosalan nykytilanteeseen verrattuna yli kaksinkertaiseksi. Kookas maneesirakennus ulkotoimintoinen, uusi hevostalli ja hevostalliksi muutettava varastorakennus olisivat sijoittuneet kaikki erilleen varsinaisesta talouskeskusalueesta, jolla jo olemassa ollut hevostalli sijaitisi.

Suunniteltu rakentaminen olisi laajentanut olemassa olevan yritystoiminnan luonnetta huomattavasti. Hakemuksen mukainen ratsastuskeskustoiminta olisi ollut luonteeltaan ja laajuudeltaan sellaista, että sitä olisi voitu harjoittaa myös itsenäisenä elinkeinotoimintana eikä sitä siten voitu pitää säännöksen esitöissä tarkoitettuna maatalouden sivuelinkeinona.

Hankkeessa ei ollut kysymys sellaisesta jo olevaan maaseutuyritykseen kuuluvasta maa- ja metsätalouden tai sen liitännäiselinkeinon harjoittamista varten tarpeellisesta rakentamisesta, jota 137 §:n 2 momentissa tarkoitettiin. Hanke edellytti sen vuoksi maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 1 momentissa tarkoitettua rakennusluvan erityisten edellytysten arviointia eli suunnittelutarveratkaisua.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 16 §
3 momentti, 137 § 1 momentti ja
2 momentti

KHO:2021:16

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennuslupa – Poikkeamispäätöksen voimassaolo – Virheellisen lainvoimaisuustodistus – Luottamuksensuoja

Kaupungin kirjaamon rakennusluvan hakijoille antamassa lainvoimaisuustodistuksessa oli poikkeamispäätöksessä rakennusluvan hakemiselle määrätyn maankäyttö- ja rakennuslain 174 §:n 2 momentin mukaisen kahden vuoden määräajan laskemisen alkamispäivää koskeva virhe. Asia oli kysymys siitä, olivatko rakennusluvan hakijat voineet luottaa siihen, että toimimalla poikkeamispäätökseen merkityn lainvoimaisuustodistuksen perusteella laskettavan määräajan mukaisesti he olivat hakeneet rakennuslupaa määräajassa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että lainvoimaisuustodistuksen hankkiminen poikkeamispäätökseen oli ollut tarpeen rakennusluvan hakemiseksi. Poikkeamispäätöksestä ei suoraan ilmennyt kahden vuoden määräajan viimeinen päivä, vaan määräajan laskemisen alkamispäivä. Lainvoimaisuustodistuksessa oleva kahden vuoden määräajan laskemisen alkamispäivää koskeva 16 päivän virhe oli määräajan pituuteen nähden vähäinen. Luvan hakijat olivat toimineet tämän virheellisesti lasketun määräajan puitteissa. Rakennuslupahakemus oli oikein lasketun määräajan mukaisesti laskettuna myöhästynyt vain seitsemän päivää.

Vaikka poikkeamispäätöksessä oli kaksi eri päivämäärää muutoksenhakuajan päättymiselle ja siten rakennusluvan hakemiselle määrätyn kahden vuoden määräajan laskemisen alkamiselle, luvan hakijat olivat tässä tilanteessa voineet luottaa siihen, että toimimalla lainvoimaisuustodistuksen perusteella laskettavan määräajan mukaisesti he olivat hakeneet rakennuslupaa maankäyttö- ja rakennuslain 174 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa. Rakennuslupahakemus oli tehty ajoissa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 174 §
2 momentti
Hallintolaki 6 §

Verotusasiat

KHO:2021:10

Valmisteverotus – Makeisvero – Valtiontuki – Verojen palauttaminen

A Oy oli Verohallinnolle tekemässään palautushakemuksessa vaatinut, että yhtiölle palautetaan siltä makeisverolain nojalla vuosilta 2011–2015 kannetut verot. Palauttamista koskeva vaatimus oli perustunut siihen, että makeisvero oli ollut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtioneutua, josta olisi tullut ennen sen käyttöönottoa ilmoittaa komissiolle. Verohallinto oli hylännyt yhtiön vaatimuksen ja hallinto-oikeus yhtiön valituksen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi toisin kuin hallinto-oikeus, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan verotuksellinen toimenpide voi merkitä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtioneutua myös muissa tilanteissa kuin niissä, joissa kyseisellä toimenpiteellä rahoitetaan tietty tukitoimenpide. Hallinto-oikeus ei siten ollut voinut mainitsemillaan perusteilla päätellä, että makeisveroa koskevilla säännöksillä ei ollut rikottu unionin perussopimusten valtioneutua koskevia määräyksiä.

Asiassa ei kuitenkaan ollut yhtiön valituksen ratkaisemiseksi tarpeen arvioida, oliko makeisverossa mahdollisesti kysymys SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtioneutusta. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä johtuu, että veron maksamiseen velvolliset eivät pääsääntöisesti voi vapautua kyseisen veron suorittamisesta vetoamalla siihen, että muiden yritysten saama verovapaus on valtioneutua, paitsi jos vero ja säädetty vapaus ovat erottamaton osa tukitoimenpidettä tai jos vero ja väitetty tukitoimi muodostavat yhden ja saman verotustoimenpiteen kaksi erottamatonta osaa. Unionin tuomioistuin on asiassa C-486/19, Syyttävä, antamassaan määräyksessä vahvistanut, että makeisverossa ei ole ollut kysymys kummastakaan mainitusta poikkeuksesta tai muustakaan sellaisesta tilanteesta, joka oikeut-

taisi veron maksuvelvollisen saamaan vapautuksen verosta tuen lainvastaisuuteen vedoten. Tämän vuoksi Verohallinto oli voinut hylätä yhtiön vaatimuksen maksetun makeisveron palauttamisesta. Yhtiön valitus oli hylättävä.

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT) 107 artikla 1 kohta

Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-390/98, Banks EU:C:2001:456, C-526/04, Laboratoires Boiron EU:C:2006:528, C-487/06 P, British Aggregates v. komissio EU:C:2008:757, C-66/14, Finanzamt Linz EU:C:2015:661, C-449/14 P, DTS Distribuidora de Televisión Digital v. komissio EU:C:2016:848 ja C-20/15 P, komissio v. World Duty Free Group EU:C:2016:981 sekä yhdistetyissä asioissa C-266/04–C-270/04, C-276/04 ja C-321/04–C-325/04, Casino France ym. EU:C:2005:657, C-393/04 ja C-41/05, Air Liquide Industries Belgium EU:C:2006:403 ja C-106/09 P ja C-107/09 P, komissio ja Espanja v. Government of Gibraltar ja Yhdistynyt kuningaskunta EU:C:2011:732 Unionin tuomioistuimen määräys asiassa C-486/19, Syyttävä EU:C:2019:984

KHO:2021:11

Arvonlisävero – Pysäköintitoiminta – Ylimääräinen muutoksenhaku – Purkuhakemus – Toimen purkuhakemus – Tutkimatta jättäminen – Oikeusvarmuus – Unionin oikeus

Yhtiö harjoitti pysäköintitoimintaa, jota varten se oli rakennuttanut pysäköintitalon. Helsingin hallinto-oikeus oli päätöksellään 13.1.2012 katsonut, ettei yhtiön harjoittama osakaspysäköintitoiminta ollut arvonlisäverolaissa tarkoitettua verollista pysäköintitoimintaa.

Korkein hallinto-oikeus oli päätöksellään 9.4.2013 hylännyt yhtiön valituslupahakemuksen edellä mainitusta hallinto-oikeuden päätöksestä. Päätöksellään 31.10.2014 korkein hallinto-oikeus oli hylännyt mainittuun päätökseen kohdistuvan kantelua ja lainvoimaisen päätöksen purkamista koskevan hakemuksen.

Yhtiö vaati hakemuksessaan, että korkeimman hallinto-oikeuden päätös 9.4.2013 on purettava, yhtiölle on myönnettävä valituslupa Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen 13.1.2012 ja yhtiön valitus on hyväksyttävä siten, että yhtiön pysäköintitoiminta on kokonaisuudessaan arvonlisäverollista ja vähennykseen oikeuttavaa.

Yhtiön ensimmäinen korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen 9.4.2013 kohdistuva purkuhakemus oli hylätty. Koska kysymyksessä oli yhtiön toinen purkuhakemus samaan päätökseen, asiassa oli ensisijaisesti arvioitava sitä, oliko asiassa hallintolainkäyttölain 64 a §:ssä tarkoitettua erityisen painavaa syytä, jonka perusteella asia oli välttämätöntä tutkia uudelleen ja oliko siinä tapauksessa erityisen painavia syitä purkaa mainittu päätös. Hallintolainkäyttölain 64 a §:ää koskevien esitöiden mukaan säännös purun haun rajoittamisesta samassa asiassa yhteen kertaan ei estäisi korkeinta hallinto-oikeutta tällöinkään tutkimasta asiaa uudestaan, jos esimerkiksi ensimmäisen hakemuksen hylkääminen havaitaan virheelliseksi tai hakijan oikeusuoja välttämättä vaatii asian tutkimista uudelleen.

Asiassa oli hallintolainkäyttölain 64 a §:n purun rajoittamisen edellytyksiä arvioitaessa otettava lisäksi huomioon se, olisiko yhtiön hakemuksella ollut mahdollisuutta menestyä ensimmäisenä purkuhakemuksena.

Lainvoimaisen päätöksen purkaminen oli viime kädessä korkeimman hallinto-oikeuden kokonaisuutensa perustuva poikkeuksellinen toimenpide, jota ei ollut tarkoitettu säännönmukaisen muutoksenhaun laajuisiksi oikeussuojakeinoksi. Lainvoiman saaneen päätöksen purkaminen sillä perusteella, että lakia oli sovellettu ilmeisesti väärin, edellytti, että purkuhakemuksen kohteena olevassa päätöksessä lakia oli sovellettu selvästi virheellisesti.

Oikeusvarmuuden periaate edellytti lainvoimaisen päätöksen pysyvyyttä ja sitä, ettei lainvoimaisiin päätöksiin yleensä puututtu. Edes sellaisesta tilanteesta, jossa ylimmän hallintotuomioistuimen päätös on osoittautunut unionin oi-

keuden vastaiseksi, ei välttämättä seurannut velvollisuutta poiketa ylimmän hallintotuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen pysyvyydestä (C-224/01, Köbler). Hakemuksessa ei katsottu esitetyn sellaista hallintolainkäyttölain 64 a §:ssä tarkoitettua erityisen painavaa syytä, jonka johdosta asia olisi ollut välttämätöntä tutkia uudelleen. Näin ollen korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen kohdistuva toinen purkuhakemus oli jätettävä tutkimatta.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 126 § 1 momentti
Hallintolainkäyttölaki (586/1996)
63 § 1 momentti, 64 § 2 momentti ja 64 a § (891/2015)
Arvonlisäverolaki 27 § 1 momentti ja 29 § (1501/1993 ja 1064/2016)
1 momentti 5 kohta
Neuvoston direktiivi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä
2006/112/EY 135 artikla 1 kohta l alakohta ja 2 kohta b alakohta
KHO 2012:15, KHO 2013:61 ja KHO 2018:108
EUT 30.9.2003 tuomio asiassa C-224/01 (Köbler)
ECLI:EU:C:2003:513)

KHO:2021:17

Arvonlisävero – Verollinen myynti – Poikkeukset myynnin verollisuudesta – Rahoituspalvelu – Luottojen välitys – Sähköinen alusta

A Oy:n taloushallinto-ohjelmiston kautta sen yritysasiakkaat voivat ostaa kolmannen osapuolen tuottamia palveluja. Näihin palveluihin sisältyi B Oy:n lainapalvelu. B Oy tarjosi A Oy:n asiakkaille lainaa, jossa asiakkaan kyseisessä taloushallinto-ohjelmistossa olevat myyntisaatavat toimivat lainan vakuutena. Asiakkaan lainan vakuutena olevat myyntisaatavat voitiin maksaa vain B Oy:lle. A Oy markkinoi asiakkailleen mainittua palvelua. A Oy huolehti B Oy:n lainapalvelun saatavuudesta taloushallinto-ohjelmistossaan ja lainapäätöksen jälkeen asiakas voi nostaa lainaa kyseisen taloushallinto-ohjelmiston kautta. B Oy sai kyseisestä taloushallinto-ohjelmistosta muun muassa asiakkaan pankkiyhteyden sekä kopion myyntilaskuista luoton vakuusarviota varten. A Oy teki asiakkaan myyntilaskuihin siirtomerkinnät taloushallinto-ohjelmistossaan tätä käyttävän asiakkaansa puolesta. A Oy sai B Oy:ltä palkkion osuutena tämän asiakkaalta perimästä luoton korosta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että hakemuksessa esitetyissä olosuhteissa A Oy saattoi yritysasiakkaansa ja B Oy:n yhteen, jotta nämä voisivat tehdä keskenään sopimuksen luoton myöntämisestä. Silmä seikalla, millä teknisellä tavalla, kuten manuaalisesti tai tietojärjestelmää hyväksi käyttäen, palvelu suoritettiin, ei ollut palvelun arvonlisäverotuksellista luonnetta arviotaessa merkitystä. Kun otettiin huomioon A Oy:n ja B Oy:n välisen palvelun luonne ja sisältö sekä yhtiön palkkion kertyminen osuutena yritysasiakkaiden luottojen koroista, yhtiön taloushallinto-ohjelmistoa käyttävien yritysasiakkaiden laskusaatavien rahoitukseen perustuvan luoton välityksen oli katsottava olevan A Oy:n tarjoaman palvelun pääasiallinen suoritus. Välitystoimintaan kuului tyypillisesti ja olennaisena osana myös välitettävän tuotteen markkinointi, eikä näitä markkinointitoimenpiteitä voitu pitää välityspalvelusta erillisenä palveluna. Kun otettiin huomioon arvonlisäverodirektiivin verosta vapautettuja rahoituspalveluja koskevat säännökset ja niiden tulkintaa koskeva unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö sekä palvelujen luonne ja tarkoitus, yhtiön B Oy:ltä saama palkkio oli korvausta verotomana rahoituspalveluna pidettävästä luottojen välityksestä. Tämän vuoksi yhtiön ei ollut suoritettava arvonlisäveroa ennakkoratkaisuhakemuksessa tarkoitetuista palkkioista.

Verohallinnon arvonlisäverotusta koskeva ennakkoratkaisu ajalle 29.10.2018 – 31.12.2019.

Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta, 41 § ja 42 § 1 momentti 2 kohta

Neuvoston direktiivi 2006/112/EY yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 2 artikla 1 kohta c alakohta sekä 135 artikla 1 kohta b alakohta
Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-453/05, Ludwig (EU:C:2007:369), ja C-235/00, CSC

Financial Services
(EU:C:2001:696)

KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2021-1

Lapsen palauttaminen – Asuinpaikka – Bryssel Iia -asetus – Haagin sopimus

Diaarinumero: S2020/671

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus
22.12.2020 H20/2163

Lapsi oli syntynyt joulukuussa 2019 Belgiassa, jossa lapsen suomalais-syntyinen äiti ja togolaissyntyinen isä asuivat erillään. Äiti ja hänen kanssaan asunut lapsi olivat matkustaneet Suomeen helmikuussa 2020, palanneet Belgiaan lyhyeksi ajaksi heinäkuussa 2020 ja matkustaneet uudestaan Suomeen heinäkuun lopussa.

Kysymys siitä, oliko lapsen asuinpaikka Belgia ja oliko lapsi isän vaatimuksesta palautettava Belgiaan.

Valituslupakortti sisältää kuvauksen siitä kysymyksestä, johon liittyen asiassa on myönnetty valituslupa. Sen sisältö ei sido korkeinta oikeutta eikä rajoita asian käsittelyä siltä osin kuin valituslupa on myönnetty.

VL:2021-2

**Transportavtal – Vägtransport – Preskription
Kuljetussopimus – Tiekuljetus – Vanhentuminen**

Diaarinumero: S2020/573

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vasa hovrätt 26.8.2020 S18/773
Vaasan hovioikeus 26.8.2020 S18/773

A, som bedrev primärproduktion, hade i en trädgårdsstiftelses namn beställt olja av B Ab till sin växthusanläggning. B Ab hade anlitat sin underleverantör C Ab för oljeleveransen. I samband med påfyllningen rann olja ut på marken, varvid det uppstod en oljeskada. C Ab hade ansvarsförsäkring hos försäkrings-

ringsbolaget D, som hade betalat ersättning till A med stöd av ansvarsförsäkringen.

A yrkade på ytterligare ersättning av D för skador och inkomstförlust.

Fråga om huruvida 41 § lagen om vägbefordringsavtal ska tillämpas och om kändens talerätt ska anses vara preskriberad med stöd av denna bestämmelse.

VL:2021-3

Oikeudenkäyntimenettely – Poissaolo oikeudesta vastaajana

Diaarinumero: R2020/578

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vaasan hovioikeus 2.6.2020 R20/279

Vastaaja oli kutsuttu tuomioistuimeen uhalla, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huoli-

matta. Käräjäoikeus oli vastaajan jäätyä henkilökohtaisesti pois pääkäsittelystä ratkaissut asian ja tuominut vastaajan huumausaineen käyttöririksestä, rattijuopumuksesta, kolmesta kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta ja näpistyksestä 80 päivän ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Hovioikeus kumosi käräjäoikeuden tuomion vastaajan valituksesta ja palautti asian käräjäoikeuteen.

Kysymys edellytyksistä kutsua vastaaja käräjäoikeuden pääkäsittelyyn uhalla, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta, sekä siitä, voitiinko asia tutkia ja ratkaista vastaajan henkilökohtaisesta poissaolosta huolimatta.

VL:2021-4

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Ulosottoaari

– Ulosottovalitus – Sivullisen oikeus

Diaarinumero: S2020/410

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 19.5.2020 U20/571

Ulosottovirasto oli asettanut vakuustakavarikkoon ulosottoaareen 4 luvun 14 §:n nojalla X:n ja Y:n omaisuutena A Oy:n nimissä olevat asunto-osakkeet. Ulosottoviraston päätöksestä valittanut A Oy oli asetettu konkurssiin ennen kuin käräjäoikeus antoi ratkaisunsa ulosottovalitukseen. Käräjäoikeus ei ollut varannut A Oy:n konkurssipesälle tilaisuutta tulla kuuluksi ennen asian ratkaisemista. Kysymys siitä, olisiko hovioikeuden pitänyt myöntää asiassa jatkokäsittelylupa A Oy:n konkurssipesälle.

Toimitus: Carina Kåla
Alma Talent
shop.almatalent.fi
[pro.almatalent.fi/#suomenlaki](https://www.instagram.com/pro.almatalent.fi/#suomenlaki)